

近代日本の硬貨の読み方 (Het lezen van moderne Japanse munten)

1 yen zilver, Meiji jaar 36 (1903)

- Vz. draak; • 大日本 • 明治三十六年 • 416 • ONE YEN • 900
(• groot Japan • Meiji 36 jaar •, van rechts naar links!)
416 is het gewicht in grains, 900 is het zilveragehalte.
- Kz. lauwerkrans en bloem; 一圓 (1 yen, van boven naar onder)

De westerling die voor het eerst Japan bezoekt trekt zich wel even de ogen open. Japan ligt aan de andere kant van de wereld en er zijn dan ook een heleboel dingen helemaal anders dan bij ons. Bij ons zijn in een boek de bladzijden genummerd van voor naar achter; in Japan van achter naar voor. Wij schrijven de letters van links naar rechts en de regels van boven naar onder; maar de Japanners schrijven de letters van boven naar onder en de regels van rechts naar links. Indien nodig kunnen ze ook van rechts naar links schrijven. Even aanpassen dus. Maar onder invloed van het Westen kunnen ze toch ook van links naar rechts schrijven, vooral voor businessdoeleinden.

Het Japanse schrift gebruikt het Chinese alfabet, Kanji genoemd (naast nog 2 andere alfabetten, het Hiragana en Katakana, met ieder 46 tekens), dat bestaat uit ongeveer 6000 tekens waarvan er 2000 veel gebruikt worden. Daardoor heeft één teken meestal de betekenis van een gans woord of lettergreep. Bijvoorbeeld betekent 東京 *To-kyo* (2 tekens = 2 lettergrepen) terwijl het omgekeerde 京東 *Kyo-to* betekent. Logisch niet? Dat betekent een grote compactheid en dus kun je in het Japans op één bladzijde veel meer informatie kwijt dan met ons Latijns schrift. Ook voor cijfers gebruikt men Kanji, maar in het dagelijkse leven worden toch veel onze Arabische cijfers gebruikt.

Uiteraard hebben ze ook een andere jaartelling. Ze rekenen met het aantal jaren dat de keizer aan het bewind is. Als de keizer sterft en er komt een nieuwe keizer dan begint de jaartelling terug van 1. Bijvoorbeeld 2004 is “Heisei jaar 16”.

Dat alles heeft natuurlijk zijn directe invloed op de munten, en ook daar moet de westerling zich aanpassen: Kanjiletters en -cijfers, het jaar van de keizer, dat alles soms doorspekt met letters van ons Latijns alfabet en Arabische cijfers. In het veld staan de tekens van boven naar onder; langs de rand van rechts naar links, maar vanaf 1948 van links naar rechts. Met de kennis van een 30-tal Kanjitekens zijn deze munten voor ons toch relatief gemakkelijk te lezen.

Hier volgt een overzicht van de keizers sinds het ontstaan van de Japanse yen in Meiji jaar 4 (1871) en daarbij de overeenkomst met de Christelijke jaartelling:

- Mutsuhito of 明治 (*Mei-ji*): jaar 1 tot 45 (1868-1912)
Yoshihito of 大正 (*Tai-sho*): jaar 1 tot 15 (1912-1926)
Hirohito of 昭和 (*Sho-wa*): jaar 1 tot 64 (1926-1989)

Akihito of 平成 (*Hei-sei*): jaar 1 tot heden (1989-heden)

Elke keizer heeft 2 namen: zijn geboortenaam (links), waarmee hij vooral in het Westen bekend is, en een symbolische naam (rechts in Kanji) die hij kiest wanneer hij keizer wordt, en welke in Japan meestal gebruikt wordt.

De yen was oorspronkelijk een gouden munt verdeeld in 100 sen (centiem) en een sen verdeeld in 10 rin. Maar vandaag is de wereldberoemde yen door de inflatie gedegradeerd tot een onooglijk aluminium muntje (huidige koers ongeveer 135 yen voor 1 euro). Van sen en rin is er al lang geen sprake meer.

De Kanjicijfers zijn:

半 ½ 一 1 二 2 三 3 四 4 五 5 六 6 七 7 八 8 九 9 十 10
元 1ste (wordt soms gebruikt in plaats van 1) 百 100 千 1.000 万 10.000

Daarbij worden getallen geschreven met één of meer Kanjicijfers, bijvoorbeeld:

三十 betekent 30 (3 x 10)
三十六 betekent 36 (3 x 10 + 6)
五百 betekent 500 (5 x 100)

Op de munten staat ook altijd de landsnaam:

大日本 (*dai Nip-pon*) “Groot Japan” op oudere munten of het iets bescheidener
日本国 (*Nip-pon koku*) “Japanse staat” op recente munten.

Andere tekens op munten zijn:

圓 of 円 (*yen*), het eerste teken op oudere, het laatste op recente munten.
錢 (*sen*) of 厘 (*rin*), en 年 (*nen*) jaar.

De waarde aanduiding ziet er als volgt uit: getal in Kanji- of Arabische cijfers, het woord “yen”, “sen” of “rin”. Bijvoorbeeld: 五円 of 5円 betekent “5 yen”.

Het jaartal ziet er als volgt uit: symbolische naam van de keizer, jaar van de keizer in Kanji- of Arabische cijfers, het teken “jaar”.

Bijvoorbeeld: 昭和四十二年 of 昭和42年 betekent “Showa 42 jaar” (1967).

Enkele munten als voorbeeld:

1 sen brons, Taisho jaar 5 (1916)

Vz. 大日本 大正五年
(groot Japan Taisho 5 jaar, van rechts
naar links!)

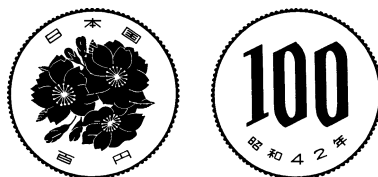
Kz. 一錢 (1 sen, van boven naar onder)

100 yen koperen, Showa jaar 42 (1967)

Vz. 日本国 百円
(Japanse staat 100 yen)

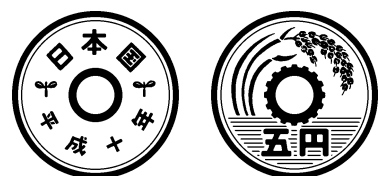
Kz. 100 昭和42年 (Showa 42 jaar)

5 yen messing, Heisei jaar 10 (1998)

Vz. 日本国 平成十年
(Japanse staat Heisei 10 jaar)

Kz. 五円 (5 yen)

Leopold Verbist